

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

20 april 2001

GEDACHTEWISSELING

**met de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering,
Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden,
over het voortgangsrapport van 22 september 2000 van de Vlaamse regering
met betrekking tot
de vereenvoudiging van de wetgeving, procedures, formulieren en regels,
en de bijhorende tabellen**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken
uitgebracht door de heer Leo Peeters**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Norbert De Batselier.

Vaste leden :

de heer Ludwig Caluwé, mevrouw Brigitte Grouwels,
de heer Mark Van der Poorten, mevrouw Mieke Van Hecke ;
de heren André Denys, Marc van den Abeelen, Francis
Vermeiren, Paul Wille ;
mevrouw Hilde De Lobel, de heren Joris Van Hauthem,
Karim Van Overmeire ;
de heren Norbert De Batselier, Leo Peeters ;
de heer Dirk Holemans ;
de heer Sven Gatz.

Plaatsvervangers :

mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche, de heren Luc
Van den Brande, Paul Van Malderen, Eric Van Rompuy ;
de heren Louis Bril, Frans De Cock, Karel De Gucht,
Gilbert Van Baelen ;
de heren Felix Strackx, Luk Van Nieuwenhuysen, Miel
Verrijken ;
de heren Gilbert Bossuyt, Dany Vandenbossche ;
de heer Jos Geysels ;
de heer Etienne Van Vaerenbergh.

INHOUD

Blz.

I.	Inleidende uiteenzetting door de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden	4
II.	Vragen en opmerkingen van de leden en antwoorden van de minister-president	5
	Bijlage	9

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken hield op 21 maart 2001 een gedachtewisseling met de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over het voortgangsrapport van 22 september 2000 van de Vlaamse regering met betrekking tot de vereenvoudiging van de wetgeving, procedures, formulieren en regels, en de bijhorende tabellen.

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden

Om het belang en het opzet van het debat inzake deregulering te situeren, verwijst de minister-president naar het regeerakkoord. Daarin is de kwantitatieve doelstelling opgenomen om te komen tot een vermindering van de Vlaamse regelgeving met 25 % op het einde van deze bestuursperiode. Naast die kwantitatieve doelstelling bevat het regeerakkoord ook een kwalitatief element. Om te slagen in de vooropgestelde doelstelling is het immers noodzakelijk te komen tot een goede methodologie en tot een duidelijke taakverdeling tussen parlement en regering.

Het voortgangsrapport werd goedgekeurd door de regering op 22 september 2000, en overgemaakt aan de voorzitter van het parlement op 20 oktober 2000. Het bestaat uit een algemeen deel en twee bijlagen. De bijlagen geven een opsomming in tabelvorm van de reeds gerealiseerde, respectievelijk nog lopende of op korte termijn geplande vereenvoudigingsprojecten.

Het algemene deel van het voortgangsrapport verduidelijkt de wijze waarop de tabellen zijn opge maakt en beschrijft een aantal beleidsinitiatieven om de vereenvoudiging van de regelgeving grondiger aan te pakken. Het gaat dan in de eerste plaats om een ontwerprijst van beoordelingscriteria, waaraan de ambtenaren een overwogen regelgevend initiatief voorafgaandelijk zullen toetsen (zie bijlage). Ook de wetgevingstechnische en taalkundige ondersteuning moet binnen de administratie een permanente bekommernis zijn. Met het oog op de coördinatie van de Vlaamse regelgeving wordt een Vlaamse Codex voorbereid. Er werd beslist dat proces nog te versnellen. Indien men in de toe-

komst op een behoorlijke manier aan decreetgeving wil doen, is de Codex immers een onontbeerlijk instrument.

Het belangrijkste deel van het voortgangsrapport houdt verband met de regeringsbeslissing van 25 juli 2000. Daarin wordt een algemeen kader geschetst voor de aanpak van de regelgevingsvereenvoudiging. De uitvoering van die beslissing moet leiden tot een meer gecoördineerde, integrale en systematische aanpak van de vereenvoudiging van zowel bestaande als voorgenomen regelgeving. Het is belangrijk daartoe in eerste instantie een goede methode te ontwikkelen. Dat blijkt uit vergelijkend onderzoek terzake. Ook de Europese Unie dringt hierop aan.

Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen de legistieke en de administratieve vereenvoudiging. Legistieke vereenvoudiging moet leiden tot minder en ook minder gedetailleerde regelgeving : opdat een regelgever zijn doel zou bereiken moeten de regels immers zo duidelijk mogelijk zijn. Administratieve lastenverlichting is vaak het gevolg van legistieke vereenvoudiging, maar toch is het belangrijk beide van elkaar te onderscheiden.

Er is behoefte aan evaluatie ex post én evaluatie ex ante. Het volstaat niet om na te gaan wat in het verleden aan overbodige en te complexe regelgeving werd geproduceerd en dit te gaan verminderen. Het moet ook de bedoeling zijn om een mechanisme in te voeren waardoor bij elk nieuw regelgevend initiatief wordt voorkomen dat men in dezelfde fouten vervalt. Hierbij gelden enkele algemene principes : een zekere terughoudendheid inzake regelgeving, met de nadruk op het vermijden van al te casuïstische regelgeving ; de regelgeving moet maximaal worden afgestemd op maatschappelijke ontwikkelingen en economische wetmatigheden ; de kwaliteit van de regelgeving moet centraal staan ; de administratieve lasten die uit de regelgeving voortspruiten moeten worden vermindert. Dat zijn principes die altijd in acht moeten worden genomen en die in alle processen moeten worden opgenomen.

Ook een sterk uitgewerkte wets- en systeemevaluatie is noodzakelijk. Vooral de kosten-batenanalyse is daarbij een belangrijk instrument.

Uiteraard is het goed dat algemene principes, methodes en processen worden ontwikkeld, maar natuurlijk moeten ook de verantwoordelijke ministers en hun respectievelijke departementen worden geresponsabiliseerd. Ook naar aanleiding van de planningsgesprekken met de leidende ambtenaren

is er telkens op gewezen dat de aandacht voor de deregulering centraal moet staan.

Binnen de administratie zal een kenniscel worden opgericht als permanent onafhankelijk onderdeel binnen een horizontaal departement. Die kenniscel zal instaan voor de uitwerking en de implementatie van het reguleringsmanagement, en moet de verantwoordelijke bevoegdheidsdepartementen in hun vereenvoudigingsstreven begeleiden aan de hand van opleiding en vorming van de ambtenaren, de opmaak van handleidingen en richtlijnen, de coördinatie van studies en verspreiding van de resultaten. Die kenniscel kan ook de band benadrukken tussen de administratieve lastenverlichting enerzijds en de uitbouw van e-government anderzijds. E-government mag geen modewoord zijn. De administratieve processen en de daaraan verbonden regelgeving moeten worden vereenvoudigd, zoniet is e-government slechts een pleister op een houten been. De vereenvoudiging van de regelgeving en een beter bestuurlijk beleid moeten dus gelijktijdig worden verwezenlijkt met de toepassing van de ICT-mogelijkheden op al deze processen.

Een regelmatige dialoog en samenwerking moet worden opgezet met het Vlaams parlement en met de federale overheid. Ook het georganiseerde maatschappelijke middenveld moet bij dit overleg worden betrokken, omdat dat rechtstreeks of onrechtstreeks deelneemt aan de totstandkoming van regelgeving. Zo ligt het georganiseerd sociaal overleg, waarmee ons land heel wat ervaring heeft, aan de basis van heel wat regulering. In die sociale overlegprocessen staat de vereenvoudiging van de regelgeving echter niet altijd centraal. Integendeel leidt de tussenkomst van bijvoorbeeld adviesorganen dikwijls tot een veel complexer eindresultaat.

Met het oog op een eventuele taakverdeling tussen parlement en regering wordt het voorstel van de volksvertegenwoordigers André Denys en Leo Peeters tot oprichting van een subcommissie of commissie ad hoc “Vereenvoudiging en deregulering” door de regering positief geëvalueerd. Wel moet goed worden afgesproken dat de inspanningen van parlement en regering gebeuren met respect voor elkaars bevoegdheden : het parlement decreteert en controleert, de regering regelt de uitvoering.

De minister-president wijst er ten slotte op dat hij na de indiening van het voortgangsrapport een overleg heeft opgestart met de landbouwsector. Een van de eerste beslissingen die daar is genomen legt een zeer strak tijdschema vast voor een drasti-

sche administratieve vereenvoudiging in de landbouwsector.

II. Vragen en opmerkingen van de leden en antwoorden van de minister-president

De heer *Sven Gatz* vindt het positief dat concreet wordt gewerkt aan de uitvoering van het regeerakkoord, en dat een aantal criteria en krijtlijnen is vastgelegd binnen dewelke de administratieve vereenvoudiging mogelijk wordt. Zijn appreciatie is slechts voorlopig omdat dit pas het eerste rapport is. Slechts binnen één of twee jaar kan worden beoordeeld of de gehanteerde methode vruchten afwerpt.

Hij stelt zich terughoudend op ten aanzien van het voorstel om een subcommissie op te richten. Gelet op de gedetailleerde plannen van de Vlaamse regering is het onduidelijk of een dergelijke subcommissie een grote bijdrage kan leveren.

Mevrouw *Mieke Van Hecke* meent dat terecht prioriteit wordt verleend aan het uitzuiveren van de zware administratieve regelgeving en de gevolgen ervan voor de burgers. Deze hebben de burgers immers het meest gevoelig gemaakt voor de problematiek van overregulering en niet-coherente regulering. Deze administratieve vereenvoudiging is de taak van de regering.

Zij meent dat in de praktijk te weinig beroep wordt gedaan op adviesorganen, die vanuit het veld nochtans een belangrijke inbreng zouden kunnen hebben bij een correcte evaluatie, zowel ex ante als ex post. Zo wordt in de teksten met betrekking tot de hervorming van de administratie meer de nadruk gelegd op de consultatie van deskundigen dan van vertegenwoordigers van het veld.

Behalve aan wetsevaluatie moet volgens mevrouw Van Hecke ook de nodige aandacht worden besteed aan wetgevingsevaluatie. Daarbij wordt nagegaan wanneer het instrument wetgeving moet worden gehanteerd, en aan welke voorwaarden de wetgeving moet voldoen. Omwille van de soevereiniteit van de wetgever werd steeds aangenomen dat een rechtsprekend of ander orgaan noch de wetenschappelijke wereld het recht had om te beoordelen waarom een wetgever een wet maakt. Vrij laat heeft men ontdekt dat ook een wetgever voor zichzelf zou moeten verantwoorden waarom hij het instrument wetgeving hanteert. Het is dan ook positief dat in de tekst van de Vlaamse regering aandacht wordt besteed aan zelfregulering.

Vooraleer de opdracht van het parlement of van een subcommissie wordt bepaald, moeten de diverse aspecten van wets- en wetgevingsevaluatie (de-regulering, herregulering, reguleringsmanagement, evaluatie ex ante, evaluatie ex post, enzovoort), die elk hun eigen problematiek en eigen methodiek kennen, worden geanalyseerd. De aspecten die een politiek waardeoordeel veronderstellen moeten door het parlement worden behartigd. Administratieve uitzuivering, klantvriendelijkheid, toegankelijkheid, enzovoort, dragen geen enkel politiek waardeoordeel in zich en behoren dus tot de taken van de regering. De keuze voor het hanteren van het wetgevingsinstrument, het beoordelen van de correctheid daarvan, de afweging van kosten en baten en de ex ante-evaluatie, veronderstellen wel een politiek waardeoordeel, want daar is de eindconclusie de vraag of decreetgeving al dan niet op zijn plaats is.

Uit bovenvermelde analyse moeten dus de elementen worden gefilterd die politiek dermate belangrijk zijn dat ze door het parlement worden behartigd. Daartoe moet een methodiek worden ontwikkeld en de nodige middelen vrijgemaakt. De middelen die het parlement kan inzetten voor dit proces zijn echter beperkt. Daarom moet een specifieke opdracht worden afgebakend. Zo zou bijvoorbeeld, op het ogenblik dat het parlement de ontwerpen van decreet van de regering krijgt, een parlementaire commissie samen met de technici van het parlement een advies kunnen opstellen ten behoeve van de regering.

Ten slotte wijst mevrouw Van Hecke op de afwezigheid van de algemene beginselen van behoorlijke regelgeving – duidelijke doelstelling, noodzakelijkheid, uitvoerbaarheid, rechtszekerheid, rechtsgelijkheid, enzovoort – als uitgangspunten voor de evaluatie ex ante en ex post. Nochtans gaat het hier om belangrijke criteria.

De heer *Dirk Holemans* is van mening dat het sturingsvermogen van de overheid niet recht evenredig is met het aantal decreten en besluiten dat wordt genomen. Hij apprecieert dan ook de initiatieven die de regering neemt in uitvoering van het regeerakkoord.

Indien het parlement hier een taak opneemt zal het zeer selectief moeten zijn, gelet op het grote aantal opdrachten en mogelijkheden. De expertise vanuit het veld is daarbij zeer belangrijk. De denkoefening met betrekking tot de criteria die men moet hanteren om te beslissen of al dan niet wordt overgegaan tot wetgevend werk, is belangrijk, maar mag niet leiden tot een soort zelfcensuur. Boven-

dien kan men zich afvragen of het toetsen van alle ontwerpen van decreet door een soort van technische commissie, op basis van deze criteria, een kerntaak is van het parlement.

De heer *Holemans* looft de uitbreiding van de problematiek naar e-government en naar een beter bestuurlijk beleid. Het is dan ook belangrijk een beter zicht te krijgen op de manier waarop de integratie op het niveau van de administraties vorm zal krijgen. Zo is momenteel bijvoorbeeld weinig informatie voorhanden over de vraag hoe de ont-schotting van dertien verticale departementen – ook digitaal – kan worden gerealiseerd, en over de vraag hoe een integraal beleid kan worden gevoerd naar bepaalde doelgroepen.

Volgens de heer *Leo Peeters* moet het parlement zeker betrokken blijven bij deze problematiek. Dikwijls vertonen de ambtelijke werkgroepen die in hun eigen sector bezig zijn met wetgevend werk immers een zeer grote neiging tot regelgeving. Het is dan ook nodig een bewakingsmoment in te bouwen.

Hij wijst op het grote belang van behoorlijk bestuur als criterium. Zo wordt in veel regelgeving geen rechten van ambtswege toegekend, zodat de burger niet altijd het recht krijgt dat hij verdient. Als de burger een aanvraag doet bij de overheid zou hij binnen een bepaalde termijn een concreet antwoord moeten krijgen. Dit moet als een rode draad terug te vinden zijn in de wetgeving. Ongetwijfeld is het de bedoeling van de regering ook hierop in te spelen.

De heer *Peeters* vraagt of de kenniscel waarvan sprake is, al effectief functioneert. Hij vraagt ook een overzicht te maken van de planningsgesprekken met de verschillende departementen en hun verantwoordelijken, zodat kan worden nagegaan hoe ver zij meegaan in de deregulering. In een aantal departementen zal dit vrij vlot verlopen, in een aantal andere zeer moeilijk en traag.

E-government is een belangrijk proces waarover echter nog maar weinig duidelijkheid bestaat. Vooraleer men hierover verdere beslissingen neemt, ligt dus nog heel wat voorbereidend werk op de plank. Er zou best een concreet overzicht worden gemaakt van hoe dit in andere landen wordt aangepakt. Uit een dergelijke vergelijkende studie kan worden geleerd waaraan vooral aandacht moet worden besteed.

De Vlaamse Codex is inderdaad een belangrijk en noodzakelijk instrument. De heer *Peeters* vraagt in

dat verband wat de huidige stand van zaken is, of er nog altijd vertragingen zijn, en of men er zal in slagen de termijnen voortaan te respecteren.

Deregulering is een zware taak voor de regering. In deze aangelegenheid heeft men er belang bij een goed samenspel te ontwikkelen tussen de regering, die haar rol maximaal mag invullen, en het parlement, dat in deze materie een soort van bewakingsrol moet kunnen vervullen.

De heer *André Denys* merkt op dat sedert twintig jaar elke regering verklaart dat het vereenvoudigen van de administratieve rompslomp en het afbouwen van de bureaucratie een prioriteit is. De resultaten daarvan zijn minimaal geweest. Men is eerder de weg opgegaan van meer en niet altijd even ordentelijke regelgeving. Nu is er echter voor het eerst sprake van een meer gestructureerde aanpak, hetgeen hem meer vertrouwen geeft dan de kwantitatieve benadering uit het regeerakkoord. Het is inderdaad belangrijk een voortgangproces in beweging te zetten dat structureel en effectief is.

Volgens de heer Denys vormen de procesmatige benadering in de nota, en het onderscheid dat er wordt gemaakt tussen e-government, bestuurlijke hervorming en vereenvoudiging, de juiste aanpak.

De bedoeling van zijn voorstel om een subcommissie op te richten is niet om een zoveelste werkgroep op te richten, maar wel om vooruitgang te boeken inzake goede regelgeving en vereenvoudiging. Het parlement heeft daarbij een drievoudige rol: zorgen voor input vanuit het middenveld en de basis, het bewaken van de voortgang, en het ontwikkelen van een nieuwe wetgevingscultuur. Om dat te realiseren moet het parlement zich daar intensief mee bezighouden.

Behalve als bewaker van de voortgang en naast de decreetsevaluatie, kan het parlement ook zorgen voor meer inbreng vanuit het middenveld. Indien alleen de regering optreedt, ontbreekt immers soms de input vanuit de basis. Daar ligt de rol van een eventueel op te richten werkgroep of commissie. Die zou mee de problemen kunnen detecteren, bijvoorbeeld door te luisteren naar wat het middenveld of de basis zelf ondervindt en aan suggesties naar voren brengt. Zo kunnen dossiers ingrijpender worden aangepakt. Tijdens de vorige legislatuur heeft de Commissie voor Staatshervorming op die manier vele problemen blootgelegd. Uit dergelijke methode van werken kan men dus veel leren.

De *minister-president* wijst op het fundamentele onderscheid tussen het voortgangsrapport zelf en de bijlagen. Uit het overzicht in de bijlagen blijkt inderdaad geen methodologie of systematiek. Die vinden we wel in het rapport zelf terug. Het regeerakkoord bevat weliswaar de kwantitatieve norm van 25 %, maar vertaalt wel degelijk ook de nood aan een methodologische aanpak. Dat neemt niet weg dat het parlement een waakzame houding kan aannemen, bijvoorbeeld door de verschillende ministers te bevragen over hun dereguleringsinitiatieven. De minister-president staat in voor de coördinatie, maar indien bepaalde departementen in gebreke zouden blijven speelt de politieke verantwoordelijkheid van elk lid van de regering.

De adviesraden werden vooralsnog niet betrokken bij het dereguleringsproces. De minister-president wil dat wel doen nadat het ontwerp van decreet met betrekking tot de vereenvoudiging van de adviesraden is goedgekeurd, dus nadat nieuwe adviesraden zijn opgericht met het oog op een beter bestuurlijk beleid. De Vlaamse regering heeft overigens nog niet gekozen of daarbij de nadruk zal worden gelegd op deskundigheid of belangenbehartiging. De regering opteert ervoor te werken met één adviesraad per departement, met de mogelijkheid om eventueel ad hoc-adviesraden op te richten. Bij de samenstelling moet men rekening houden met de competentie (die zo groot mogelijk moet zijn), met de sector waarin men werkt, en voor een deel ook met belangenbehartiging, die overigens niet noodzakelijk tegengesteld is aan competentie. Als men deel uitmaakt van een adviesraad moet men advies kunnen geven vanuit de optie behoorlijk bestuur en vanuit de optie algemeen belang, wat in het verleden niet altijd gebeurde. Vaak lagen adviesraden zelf aan de basis van voorstellen om te komen tot regelgeving die de toetsing aan de notie algemeen belang niet kon doorstaan.

De minister-president benadrukt dat de notie behoorlijk bestuur moet worden gecombineerd met de notie algemeen belang, en dat deze combinatie van zeer grote betekenis is. Een regel die wordt uitgevaardigd, of het nu gaat om een decreet of om een regel van reglementaire aard, moet nog altijd uitgaan van het algemeen belang. Men heeft in het verleden zowat alles willen reglementeren, vaak ook met een groot wantrouwen naar de burger, hetgeen geleid heeft tot een complexiteit zonder voorgaande.

Mevrouw *Mieke Van Hecke* meent dat de vraaggestuurde regelgeving niet zozeer vanuit de adviesraden komt, maar vanuit andere lobbygroepen. De

adviesraden houden, gezien hun samenstelling, dikwijls een confrontatie in van verschillende belangen. Zij is het dan ook niet eens met de opmerking dat de adviesraden niet het algemeen belang behartigen en aanleiding geven tot vraaggestuurde regelgeving.

De *minister-president* meent dat adviesraden weliswaar niet per definitie geneigd zijn om naar regelgeving te streven die niet altijd de toetsing van het algemeen belang doorstaat, maar dat dat soms toch wel gebeurt. Hij verwijst naar zijn ervaringen als minister van Cultuur, en naar de afspraken die soms worden gemaakt naar aanleiding van het georganiseerd sociaal overleg. Dat fenomeen moet in de mate van het mogelijke worden bestreden. Het georganiseerde middenveld moet bij dat proces worden betrokken, want daardoor worden ze ook voor een stuk geresponsabiliseerd.

De kenniscel is nog niet operationeel. Bedoeling is dat dit wel het geval is vanaf juni 2001. Voor de Vlaamse Codex werd de aanwerving van drie juristen in het vooruitzicht gesteld. Die aanwerving stelde echter problemen, zodat slechts twee voltijdse functies zijn ingevuld. Dat heeft echter geen invloed op het verloop van de werkzaamheden. Bedoeling blijft om dat instrument zo snel mogelijk volledig operationeel te maken.

Aan de diverse departementen kan worden gevraagd zelf voortgangsrapporten voor te leggen, ook in functie van de planningsgesprekken. De moeilijkheden met betrekking tot regelgeving in sommige departementen zijn soms immers te ingewikkeld om aan bod te komen in de algemene verslagen van de minister-president. Die leden van de regering waarvan het departement veel trager en veel moeilijker vooruitgaat, kunnen hierover dan worden bevraagd. De regering is alleszins bereid om de samenwerking met het parlement verder te organiseren.

De komende maanden zal een aantal dossiers samenkomen : het 'beter bestuurlijk beleid', het kern-takendebat, en wellicht ook een eigen gemeenten- en provinciedecreet. Dat moet aanleiding geven tot enige zelfreflectie over wat een overheidstaak is, en over de vraag of het niet beter is bepaalde taken over te laten aan provincies of gemeenten (subsidiariteitsprincipe). Samen met het hele proces van e-government, de Vlaamse Infolijn, clustering, enzovoort, moet dit toelaten een historische stap te zetten.

Mevrouw *Mieke Van Hecke* stelt dat Vlaanderen, in tegenstelling tot andere landen, nog maar aan het

begin staat van deze evolutie. Soms zullen problemen opduiken waar anderen al een oplossing voor hebben gevonden. Een vergelijking met buitenlandse modellen zou nuttig zijn.

De *minister-president* verklaart dat hij de rapporten met betrekking tot Nederland, Australië en Engeland zal opvragen. Wat e-government betreft is het evenwel zo dat andere landen, waarvan men hier denkt dat ze ver staan, ook het probleem kennen dat verschillende overheden verschillende modellen hebben opgestart. Zelfs in de Verenigde Staten zijn in alle staten en op het federale niveau verschillende modellen gecreëerd. De burger wil echter dat al die modellen een samenhang vertonen.

De verslaggever,

Leo PEETERS

De voorzitter,

Norbert DE BATSELIER

BIJLAGE

LIJST VAN BEOORDELINGSCRITERIA VOOR HET
OVERWOGEN OVERHEIDSINITIATIEF EN HET KWALITATIEF ONDERZOEK VAN
DE REGELGEVING

1. AANLEIDING EN ANALYSE - Omschrijf wat de aanleiding is om te interveniëren in een bepaalde (juridische) toestand - Maak een grondige probleemanalyse

1.1. het initiatief maakt deel uit van een vroeger genomen initiatief, zoals het regeerakkoord, een actieplan, een hervorming, de begroting of de begrotingscontrole

1.2. het initiatief is ingegeven door recente sociaal-economische, wetenschappelijke of maatschappelijke ontwikkelingen

zo ja : is in dit verband al studiewerk verricht in opdracht van of door de overheid zelf, of werden er al externe, gespecialiseerde adviesorganen of instanties geconsulteerd ?
Is er voldoende kennis van de feiten en omstandigheden ?
Is er een voldoende maatschappelijk draagvlak aanwezig ?
Maak een grondige probleemanalyse.

1.3. het initiatief is het gevolg van concrete rechtspraak die noopt tot overheidsoptreden

1.4. het initiatief kadert in een internationale of supranationale context :

- het moet uitvoering geven aan een internationale akte
- het betreft de uitvoering van een norm die uitwerking geeft aan een verdrag of is uitgevaardigd door een volkenrechtelijke instelling (cfr. art. 34 G.W.)
- het betreft de omzetting van een EG-richtlijn

2. DOELSTELLINGEN - Omschrijf nauwkeurig de beoogde doelstelling(en) van de overheid

2.1. Omschrijf nauwkeurig de concrete beleidsdoelstelling(en), bij voorkeur in meetbare termen

- 2.2. Omschrijf nauwkeurig de eventuele complementaire beleidsdoelstelling(en), bij voorkeur in meetbare termen
- 2.3. Omschrijf nauwkeurig de beoogde doelgroep(en)
- 2.4. Geef aan wat er gebeurt als het doel niet kan bereikt worden of niet binnen de opgelegde termijn bereikt kan worden
- 2.5. Schat in wat de effecten van de beoogde doelstelling(en) zullen zijn, met inbegrip van de negatieve en onbedoelde effecten. Verhouden deze effecten zich evenredig tot de beoogde doelstelling(en) ?

3. INSTRUMENTKEUZE - Overweeg wat het meest geschikte instrument is om de beoogde doelstelling(en) te bereiken

- 3.1. Welk instrument is het meest geschikt om het nagestreefde doel volledig of zo volledig mogelijk te bereiken (bijv. evolutie van de rechtspraak en rechtsleer, efficiëntere toepassing van de bestaande maatregelen, zelfregulering, andere ?), ervan uitgaande dat de overheidsinterventie en de regeldruk maximaal moet worden ingeperkt.
Is overheidsoptreden noodzakelijk ?
Is regulering noodzakelijk ? Waarom ? Welke meerwaarde heeft ze, vergeleken met het overige instrumentarium ?
- 3.2. Kan de beoogde doelstelling worden bereikt met behulp van de bestaande regelgeving, of moet nieuwe regelgeving uitgewerkt worden?
- 3.3. Is rekening gehouden met alle elementen en gevolgen van het gekozen alternatief, zowel voor de overheid als voor de burgers, bedrijven en instellingen ? Zijn alle alternatieven ten gronde onderzocht en afgewogen ?
- 3.4. Brengt de gekozen oplossing ook een aanpassing van andere regelgeving teweeg ?
- 3.5. Kan het beoogde doel onmiddellijk volledig bereikt worden of verdient een trapsgewijze regelgeving de voorkeur ?

4. BEVOEGDHEID - Onderzoek de bevoegdheid van de Vlaamse overheid (Vlaamse Gemeenschap of Vlaams Gewest) om regelgevend op te treden

- 4.1. Het betreft een exclusief Vlaamse bevoegdheid
- 4.2. Het betreft een aangelegenheid die samen met de federale overheid en/of de andere gemeenschappen en gewesten moet uitgewerkt worden
zo ja : welke procedure moet in casu dan gevolgd worden :
 - overleg
 - betrokkenheid
 - inlichting / informatie-uitwisseling
 - advies

- samenwerkingsakkoord

5. NIVEAU – Onderzoek of moet genormeerd worden door het Vlaams Parlement (decreet) of door de Vlaamse regering (BVR)

- 5.1. Moet het Vlaams Parlement optreden, m.a.w. is in casu een decreet vereist ?
- 5.2. Is er door het Vlaams Parlement delegatie verleend aan de Vlaamse regering of kan worden gesteund op de Grondwet of de BWHI ?
- 5.3. Indien de Vlaamse regering normeert bij besluit, wat is hiervoor de directe rechtsgrond ?
- 5.4. In welke mate moeten andere overheden of instanties worden geraadpleegd, betrokken of geïnformeerd ? (lokale, federale, Europese, supranationale, andere)
- 5.5. Indien de Vlaamse regering normeert bij besluit, is hiervoor achteraf bekrachtiging nodig door het Vlaams Parlement ? Zo ja, is hierop een termijn gesteld ?

6. OMVANG – Onderzoek hoe omvangrijk, in de zin van gedetailleerd, de regelgeving moet zijn

- 6.1. Houdt de regelgeving in alle opzichten rekening met het gelijkheidsbeginsel ? Zijn er geen conflicten met een gelijke of hogere rechtsnorm ?
- 6.2. Volstaat het dat er een algemeen kader uitgewerkt wordt dat hetzij aan de burgers, bedrijven en instellingen, hetzij aan de overheid, ruimte geeft om de regelgeving in te vullen of aan te passen, of is een uitgebreide regelgeving noodzakelijk ?
- 6.3. Is een gedetailleerde regelgeving opgelegd door hogere normen, of door de complexiteit van het gerezen probleem?
- 6.4. Is het mogelijk om de bestaande regelgeving te vereenvoudigen en/of te reduceren, door ze te wijzigen of te herschrijven ?
- 6.5. Kan een vereenvoudiging van de regelgeving op decretaal niveau uitmonden in een vereenvoudiging en/of reductie van het geheel van de lagere normen die daarop gebaseerd zijn ?
- 6.6. Is de mate van detaillering, op welk niveau ook, in verhouding tot de middelen voor de uitvoering en de controle ?
- 6.7. Is de regelgeving alleen nodig voor een bepaalde periode? Welke invloed heeft deze keuze op de vorm van de regelgeving?
- 6.8. Is een termijngebonden experimentele regelgeving verdedigbaar?

6.9. Moet de regelgeving terugwerkende kracht hebben ? Zo ja, is die gerechtvaardigd, rekening houdend met de rechtszekerheid en de criteria die het Arbitragehof hanteert, nl. :

- dat ze strikt noodzakelijk moet zijn voor het functioneren of de continuïteit van de openbare dienst,
- dat ze niet in hangende rechtszaken mag tussenkomen.

6.10. Is er geen discrepantie tussen de datum van inwerkingtreding en de datum vanaf wanneer de burgers, bedrijven en instellingen er kennis van kunnen nemen ?

7. TRANSPARANTIE – Garandeer een maximale transparantie van de regelgeving

- 7.1. Heeft de regelgeving een duidelijke structuur die beantwoordt aan de beoogde doelstelling(en) ?
- 7.2. Heeft de regelgeving invloed op de toepassing van andere regelgeving ? Zo ja, is ze dan nog verenigbaar met de bestaande regelgeving ? Is de interne en externe consistentie en dito conformiteit van de regelgeving ten gronde onderzocht ? Is harmonisatie en onderlinge afstemming mogelijk ?
- 7.3. Is de regelgeving onmiddellijk toepasbaar en begrijpelijk, zowel voor de overheid die ze moet toepassen, als voor de burgers, bedrijven, instellingen of doelgroepen, rekening houdend met de techniciteit van de materie ?
- 7.4. Voldoet de regelgeving aan alle taalkundige, vormelijke en wetgevingstechnische voorschriften, vervat in omzendbrief VR 2000/4 ?
- 7.5. Is regelgeving bij verwijzing in casu gerechtvaardigd, rekening houdend met de hanteerbaarheid op termijn en met de leesbaarheid van de tekst ?
- 7.6. Is er bij herhaaldelijke wijzigingen gedacht aan een coördinatie van de betrokken regelgeving ?

8. MIDDELEN – Onderzoek in welke mate de nieuwe regeling een weerslag heeft op de bestaande budgettaire of andere middelen of het gebruik ervan

- 8.1. Wat heeft de kosten-batenanalyse opgeleverd ?
 - Indien de maatregel een budgettaire weerslag heeft, argumenteer deze weerslag, zowel voor het lopende begrotingsjaar als voor de volgende begrotingsjaren.
 - Vermeld of de vereiste kredieten al dan niet op de begroting zijn ingeschreven, met vermelding van het begrotingsartikel en, naargelang van het geval, het bedrag

- van de nog beschikbare kredieten of een nauwkeurige opgave van het bedrag van de aan te vragen bijkredieten.
- 8.2. Is ernaar gestreefd om de lasten voor de overheid, de burgers, bedrijven en instellingen tot een minimum te beperken ?
 - 8.3. Kunnen de lasten voor de overheid eventueel opgevangen worden door bijvoorbeeld een retributie ?
 - 8.4. Welke gevolgen brengt de maatregel teweeg op personeels- en organisatorisch vlak ? Blijft de maatregel uitvoerbaar of controleerbaar met het bestaande personeelsbestand, of zal een formatieuitbreiding of een tijdelijke personeelsversterking noodzakelijk zijn ?
 - 8.5. Welke materiële investeringen zijn nodig voor de uitvoering van of de controle op de voorgenomen regelgeving?
 - 8.6. Zijn de uitgewerkte procedures in te schakelen in bestaande procedures of hangen ze ermee samen ?
 - 8.7. Is er gestreefd naar een maximale beperking van het aantal bevoegde instanties die de nieuwe regelgeving moeten toepassen en naar een maximale beperking van het aantal verplichte formaliteiten en procedures ?
 - 8.8. Kan de voorgestelde maatregel of de beoogde vereenvoudiging van de procedures een besparing opleveren, of kan er een volledige compensatie van de extra kosten worden bereikt ?
 - 8.9. Kan de controle aan de rechterlijke instanties toevertrouwd worden, rekening houdend met de bestaande gerechtelijke achterstand ?

9. EVALUATIE – Overweeg om een evaluatiebepaling op te nemen in de nieuwe regelgeving

- 9.1. Onderzoek of het wenselijk is dat de ontworpen regelgeving eenmalig of periodiek wordt geëvalueerd.
- 9.2. Onderzoek welke aspecten van de regelgeving in aanmerking komen voor evaluatie : de mate van verwezenlijking van de beoogde doelstelling(en), de neveneffecten, de evenredigheid, subsidiariteit, uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid, consistentie met andere regelingen, evolutie rechtspraak, wijzigende omstandigheden, consultatie maatschappelijke actoren/werkveld, eenvoud, duidelijkheid, toegankelijkheid,
- 9.3. Onderzoek welke vorm de evaluatie zal aannemen.